

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

СИЛАБУС

МИТНА СПРАВА / CUSTOMS AFFAIR

Інформація про викладача	
Викладач	Тернова Алла
Науковий ступінь	кандидат технічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна, 87, ауд. 51
Контактний телефон	097-76-05-126
E-mail:	a.ternova@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=564
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	На сучасному етапі розвитку багатополярного світу жодна країна не здатна розвиватися ізольовано. Посилення інтеграційних процесів пояснюється зростаючою взаємозалежністю економік окремих країн і має прояв в укладанні двох- та багатосторонніх угод щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності. За таких умов, вивчення митної справи набуває особливої актуальності. Митна справа здійснюється в межах митної політики, має багатоцільовий характер, слугує задоволенню інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб і самої держави. Вона є необхідним елементом переміщення осіб, транспортних засобів, предметів та особливо товарів через кордон. Суть митної справи визначається встановленням порядку та організацією переміщення через митну територію України товарів і предметів, обкладення їх митом, оформлення, здійснення контролю та інших заходів щодо реалізації митної політики. В митній справі Україна дотримується визнаних у міжнародній практиці системи класифікації та кодифікації товарів, єдиної форми декларування експорту та імпорту товарів, стандартів митної інформації та інших загальноприйнятих у міжнародній практиці норм та стандартів. Освітній компонент «Митна справа» передбачає вивчення і застосування правових і методологічних принципів здійснення митних процедур під час зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

	Мета вивчення освітнього компоненту – засвоєння форм і методів проведення митних процедур під час зовнішньоекономічної діяльності з метою створення сприятливих умов її здійснення, ознайомлення здобувачів з роботою митних служб підприємства. Завдання вивчення освітнього компоненту «Митна справа» полягає у наданні здобувачам теоретичних та практичних знань з таких питань, як порядок та організація переміщення товарів через кордон країни; обкладання та стягнення мита, зборів; процедури митного контролю; підготовка майбутніх спеціалістів до ефективної роботи в сфері зовнішньоекономічної діяльності, що пов'язана із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України тощо.
Мова викладання	Українська мова
Результати навчання	Здатність роз'яснювати окремі положення митного законодавства, вирішувати дискусійні питання, надавати пропозиції щодо його удосконалення; здатність систематизувати види митних платежів, аналізувати вплив структурних змін на виконання протекціоністської та фіскальної функцій митної справи; здатність формувати об'єкти оподаткування, нараховувати податки з експортно-імпортних операцій, контролювати повноту та своєчасність їх сплати; володіння навичками митного декларування та митного оформлення; здатність скласти митну звітність.

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів		
Тема 1. Загальні положення митної справи	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 2. Нормативно-правове забезпечення митної діяльності	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 3. Митні режими. Характеристика митних режимів	12	4	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 4. Митний тариф в системі зовнішньоекономічної діяльності	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 5. Митна вартість товару та методи її визначення	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 6. Митні платежі	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 7. Нетарифне регулювання та дозвільна	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5

система України						
Тема 8. Товарна номенклатура в митній справі	12	2	4	6	ВПЗ, В, ДП	10
Тема 9. Основи переміщення та пропуск через митний кордон України товарів та інших предметів	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 10. Особливості переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів	12	4	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 11. Декларування митної вартості товарів	14	2	6	6	ВПЗ, В, УД, Т	15
Тема 12. Організація та здійснення митного контролю	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 13. Особливості митного оформлення окремих видів вантажів	12	4	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 14. Контрабанда та порушення митних правил	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Індивідуальне завдання	28			28	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль	екзамен					
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: ВПЗ – виконання практичних завдань – 2 бали; В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал; УД – участь у дискусії – 1 бал; Т – тестування – 1 бал; ДП – доповідь та презентація – 2 бали; ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (участь у наукових заходах). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання встановлені відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf..					
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 зі змінами і доповненнями станом на 04.01.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17 2. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959-XII від 16.04.1991 зі змінами і доповненнями станом на 26.12.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12 3. Про Митний тариф України : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text 4. Про утворення територіальних органів Державної митної служби : Постанова Кабінету міністрів № 858 від 02.10.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-2019-п 5. Герчаківський С.Д. Митна справа : навч. посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2020. 290 с.					

	6. Гребельник О.П. Митна справа : підручник. 5-те вид. оновл. та доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 400 с. 7. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Терлецька В.О. Митна справа : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с. 8. Сидорович О.Ю., Годованець О.В., Кекіш І.П. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 250 с. 9. Тернова А.С. Митний контроль і митне оформлення в системі митних процедур. <i>Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України</i> : зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 03 черв. 2020 р. Вінниця, 2020. Ч. 3. С. 80-91. 10. Тернова А.С. Міжнародний досвід впровадження механізму «єдиного вікна». <i>Підприємництво, торгівля, маркетинг: стратегії, технології та інновації</i> : тези доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 трав. 2021 р. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. С. 185-188 11. Тернова А.С. Перевірка правильності визначення коду кавоварок згідно з УКТЗЕД. <i>Якість та безпечність товарів</i> : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. для молод. учених та студентів, м. Луцьк, 28 квіт. 2023 р. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С. 208-210
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті ВТЕІ ДТЕУ https://m.vtei.edu.ua/?redirect=0. Вимоги щодо організації навчання: 1. Сумлінне виконання розкладу занять з освітнього компонента (здобувачі вищої освіти відвідують заняття в обов'язковому порядку; здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих науково-педагогічним працівником (НПП). 3. Користування мобільними пристроями під час заняття лише з дозволу НПП і тільки з навчальною метою. 4. Здобувач вищої освіти може ознайомлюватись із своїми оцінками та накопиченими балами в особистому електронному кабінеті, що міститься у вільному доступі. 5. Можливість перескладання будь-якого експрес-контролю в разі отримання незадовільної оцінки. Згідно з робочою програмою освітнього компонента окремі теми або їх питання викладаються на лекційних заняттях, інші – вивчаються здобувачами самостійно. Вивчення доцільно розпочати з ознайомлення з програмою курсу, а потім переходити до послідовного вивчення окремих тем. Самостійна робота здобувачів повинна проводитися у двох напрямках: – з питань тем освітнього компонента, які розглядалися під час аудиторних занять, увагу слід зосередити на більш детальному вивченні окремих положень законодавчих актів; – з питань тем освітнього компонента, які повністю передбачені для самостійного вивчення, необхідно опрацювати та засвоїти матеріал у відповідності з робочою програмою. Для кращого засвоєння матеріалу доцільно по кожній з тем і підтем складати конспект. Перевірка виконання самостійної роботи проводиться НПП на практичних заняттях, а також виноситься на поточний контроль поряд з навчальним

	матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять
Інтеграція ШІ в освітній процес	Інтеграція ШІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ШІ). Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) правила для здобувачів: 3.1. Дозволене використання ШІ (як допоміжного інструменту) 3.1.1. Планування та генерація ідей Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми тез (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). 3.1.2. Допомога в дослідженнях Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела). 3.1.3. Покращення власного тексту Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті. Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю. Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним. 3.2. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності) Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства: 3.2.1. Пряме копіювання (Плагіат) Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілої роботи, так і окремих абзаців. 3.2.2. Використання під час контрольних заходів Будь-яке використання інструментів ШІ під час іспитів, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання. 3.2.3. Фальсифікація та вигадкування Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень. 3.2.4. Делегування ключових завдань Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу. 3.2.5. Виконання роботи за іншого Використання ШІ для відповідей, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі. 3.3. Вимоги до декларування та цитування

	Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ. 3.3.1. Обов'язок декларування Здобувач зобов'язаний декларувати факт використання інструментів генеративного ШІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню, зокрема тезах. Виняток: декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word). 3.3.3. Формат декларації Декларація має бути представлена в окремому документі «Декларація про використання ШІ». Декларація повинна містити: назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google); чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ; підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи. Приклад повної декларації: Декларація про використання ШІ Під час підготовки даних тез було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований. Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевінив(ла) всю інформацію, отриману від ШІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи.
Відпрацювання пропусків занять	Пропущені заняття в обов'язковому порядку відпрацьовуються: лекційні – шляхом конспектування відповідних тем, практичні – шляхом виконання практичних ситуацій.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені). Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти
Академічна доброчесність	Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf.

	Політика застосування штучного інтелекту (ШІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf
Інші складові політики компоненту	Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації НПП

Затверджено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 26.01.2026, протокол № 01.

Науково-педагогічний працівник

Алла ТЕРНОВА

Завідувач кафедри

Алла ТЕРНОВА